УДК 796.344

ОГНИСТА Катерина
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
https://orcid.org/0000-0001-8636-6027
e-mail: ognysta@tnpu.edu.ua
РЕБРИНА Анатолій
Хмельницький національний університет
https://orcid.org/0000-0001-7707-5324
e-mail: rebryna2016@khmnu.edu.ua
ОГНИСТИЙ Андрій
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
https://orcid.org/0000-0002-4748-1900
e-mail: ognysta@tnpu.edu.ua

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АДАПТИВНОГО БАДМІНТОНУ В УКРАЇНІ, ЯК ФІТНЕС ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

У статті досліджується актуальна проблема інклюзивної освіти в контексті фізичного виховання дітей з інвалідністю, з особливим акцентом на використанні адаптивного бадмінтону, як засобу фізичної реабілітації, соціальної інтеграції та розвитку особистісних якостей. Адаптивний бадмінтон розглядається як ефективна фітнес-технологія, що дозволяє дітям з порушеннями опорно-рухового апарату, зору, слуху та іншими формами інвалідності брати активну участь у фізкультурно-оздоровчому процесі, сприяючи формуванню рухових навичок, підвищенню функціональних можливостей організму та розвитку мотивації до самореалізації.

З'ясувати прикладне значення і вивчити стан та можливості використання адаптивного бадмінтону (парабадмінтону) у процесі фізичного виховання дітей з інвалідністю.

У дослідженні використовувалися загальнонаукові методи: аналіз, синтез, узагальнення, класифікація фактів наукової літератури, анкетування, методи математичної статистики.

На основі результатів опитування вчителів фізичної культури з різних регіонів України проаналізовано рівень доступності спортивної інфраструктури, наявність засобів адаптації для учнів/учениць з інвалідністю, а також обізнаність педагогів щодо специфіки організації занять з такими учнями. Виявлено, що лише третина опитаних учителів проводить заняття з дітьми, які мають інвалідність, а понад 70% закладів освіти не мають належних умов для реалізації інклюзивного фізичного виховання. Особливу увагу приділено аналізу можливостей занять адаптивним бадмінтоном для різних категорій учнів/учениць, зокрема тих, хто пересувається на візках, використовує милиці або має низький зріст.

Ключові слова: *інклюзивна освіта; фізична культура; адаптивний бадмінтон; діти з інвалідністю; соціальна адаптація; реабілітація; педагогіка; доступність; толерантність; інклюзивне середовище; оздоровче та прикладне значення бадмінтону.*

http://doi.org/10.31891/pcs.2025.3.19

1. ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Інтеграція дітей та молоді з інвалідністю в освітній простір є глобальним процесом, що охоплює більшість розвинених країн світу. Сучасні підходи до організації освіти для цієї категорії дітей зумовлені низкою чинників, які можна трактувати як соціальне замовлення суспільства та держави, що досягли певного рівня економічного, правового та культурного розвитку. Освітня інтеграція виступає закономірним етапом еволюції системи спеціальної освіти, що супроводжується переосмисленням суспільного та державного ставлення до осіб з інвалідністю, а також визнанням їхніх прав на рівні можливості в усіх сферах життєдіяльності, зокрема в освіті [3].

Сприйняття народження дитини з порушеннями фізичного або інтелектуального розвитку варіюється залежно від культурних, історичних та географічних контекстів. Навіть у межах одного суспільства ця подія може набувати різних значень, що формуються під впливом субкультурних уявлень, соціальних стереотипів та ціннісних орієнтацій [3].

На думку J. Newman [4], ставлення до осіб з інвалідністю та відповідна соціальна політика є результатом історичних трансформацій. Дослідник підкреслює, що ці процеси формуються під впливом філософських концептів утилітаризму,

гуманізму та прав людини, які є невід'ємною складовою західної культури та продовжують визначати її політичні та моральні засади [4, p. 5].

Інклюзія в освітньому контексті розглядається як практика або політика, спрямована на забезпечення рівного доступу до освітніх можливостей і ресурсів для осіб, які можуть бути виключеними або маргіналізованими. Таким чином, інклюзія передбачає створення умов, за яких кожна особа, незалежно від її особливостей, має можливість брати участь у спільній діяльності на рівних засадах.

2. АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Передумови наукового дослідження [1,2,3,4,5,6,7] та їх науковий аналіз свідчать про ефективні форми адаптивної активності та розвитку прикладних здібностей учнів та учениць засобами бадмінтону. Ракеткові види спорту (РВС) на прикладі бадмінтону, настільного тенісу тощо забезпечують ефективне фізичне навантаження на м'язові групи ОРА, покращують координаційні здібності, стимулюють швидкість рухової реакції, стійкість та концентрацію уваги.

Для осіб з інвалідністю РВС стають альтернативою інтенсивнішим видам спортивних ігор (футбол, хокей, регбі тощо), що дозволяє піддержувати потрібний рівень адаптивної рухової активності без надлишкового фізичного навантаження. Окрім цього, систематичні заняття РВС мають ефект позитивних психосоматичних емоцій, що впливає на зниження рівня тривожності та сприяє соціалізації осіб з інклюзією.

Розвиток ейр-бадмінтону та його позитивний вплив на організм дітей та молоді в Україні вивчали Петренко Г. та Кузнєцов Р. з Національного університету фізичного виховання і спорту України [7].

Науковці та діючі спортсмени описали оздоровче та прикладне значення спортивної гри. Спочатку ейр-бадмінтон (AirBadminton) створено як гру, доступну для всіх, незалежно від віку, статі чи фізичних можливостей, щоб кожен мав можливість отримати задоволення граючи на свіжому повітрі. Завдяки своїй широкій популярності та позитивному впливу на здоров'я, ейр-бадмінтон є чудовим способом залучення та підтримки благополуччя осіб з різними фізичними та розумовими здібностями [7].

Ейр-бадмінтон надає численні переваги для гравців, незалежно від того, чи грають вони індивідуально, у парі чи у трійці. Гра, яку варто обрати для зміцнення фізичного, ментального та соціального здоров'я. Місія Всесвітньої федерації бадмінтону (BWF) - зробити ейр-бадмінтон одним з провідних видів спорту в світі, забезпечуючи доступність гри для кожної людини на все життя. Програма «BWF Shuttle Time» відкриває значні можливості, підтримуючи ідею активного та здорового способу життя дітей, як у шкільному середовищі, так і за його межами [7].

За даними Петренко Г. та Кузнєцова Р. [7] у червні 2013 року було оголошено тендер для вибору наукового партнера, який би сприяв створенню нового типу волана для гри на відкритому повітрі. У грудні 2014 року тендер було завершено і Технологічний університет Наньян у Сінгапурі був обраний як оптимальний кандидат для співпраці. Були визначені основні вимоги до дизайну та характеристик нового волана та підписано Меморандум про взаєморозуміння з NTU для розробки та тестування прототипів. Такий волан сприяє кращій адаптації осіб з інвалідністю до адаптивного спорту засобами ейр-бадмінтону.

3. ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

Станом на сьогодні в Україні спостерігається позитивна динаміка у сприйнятті ідеї інклюзивної освіти: значна частина батьків демонструє готовність до включення дітей з інвалідністю в загальноосвітній простір. Проте, як засвідчують результати дослідження О. Ю. Пасторової [1], ставлення учнів/учениць з типовим розвитком до осіб з особливими освітніми потребами змінюється з віком у напрямку зниження рівня емпатії та прийняття. Це свідчить про поступове засвоєння учнями соціального поділу на «інвалідів» та «неінвалідів», незважаючи на освітні заходи, спрямовані на формування толерантності, зокрема проведення «уроків доброти» та трансляцію соціальних відеороликів [1, С. 43–44].

Такий стан речей, на нашу думку, є наслідком тривалої ізоляції дітей з

інвалідністю від загального соціального середовища, що історично закріплювалося через функціонування спеціалізованих державних інституцій. Традиційна освітня система орієнтована переважно на дітей без порушень розвитку, передбачає діяльність загальноосвітніх закладів та педагогів без спеціальної підготовки. Натомість спеціальна освіта адаптована до потреб дітей з інвалідністю, включає спеціалізовані методики та інфраструктуру. Інтегрована модель освіти передбачає поступову адаптацію дитини до загальноосвітнього середовища, тоді як інклюзивна освіта трансформує саму освітню систему відповідно до потреб кожного учня. Реалізація інклюзивної моделі може здійснюватися через різні форми: очне навчання, надомне навчання, дистанційні освітні технології.

4. ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Мета дослідження: дослідити прикладне значення і **в**ивчити стан та можливості використання РВС на прикладі адаптивного бадмінтону (парабадмінтону) у процесі фізичного виховання дітей та молоді з інвалідністю.

Завдання дослідження:

1. Вивчити в науковій та методичній літературі питання особливостей використання адаптивного бадмінтону, як фітнес технології занять дітей з інвалідністю.
2. Дослідити можливості занять адаптивним бадмінтоном у закладах загальної середньої освіти та його впровадження в практику фізичного виховання учнів та учениць з інвалідністю.

Методи дослідження. У дослідженні використовувалися загальнонаукові методи: аналіз, синтез, узагальнення, класифікація фактів наукової літератури, анкетування, методи математичної статистики.

5. ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБҐРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Сучасні підходи передбачають, що діти з інвалідністю мають право на здобуття освіти у загальноосвітніх закладах, де вони можуть не лише отримати якісні знання, але й адаптуватися до соціального середовища, реалізувати потреби в емоційному та фізичному розвитку. Водночас, практика засвідчує наявність низки проблем, пов'язаних із впровадженням інклюзивної освіти в масових школах. Зокрема, це стосується не лише методичних аспектів, але й недостатньої підготовленості педагогічних кадрів, які мають забезпечувати корекційну, психологічну та освітню підтримку учнів/учениць з особливими освітніми потребами [5].

У контексті фізичного виховання постає питання про можливість залучення дітей з інвалідністю до занять фізичними вправами, зокрема бадмінтоном. З метою вивчення цього аспекту у 2024–2025 роках за сприяння комісії шкільного та студентського бадмінтону Федерації бадмінтону України було проведено опитування серед учителів фізичної культури України, які у своїй професійній діяльності впроваджують бадмінтон як форму рухової активності або фітнес-технологію. У дослідженні взяли участь 37 педагогів, що представляли всі регіони України, окрім тимчасово окупованих та прифронтових територій.

Аналіз результатів опитування вчителів фізичної культури, проведеного у 2024–2025 роках, засвідчив, що освітній процес з фізичного виховання охоплює учнів/учениць різних груп здоров'я (рис. 1).

Зокрема, 94,6% респондентів зазначили, що проводять заняття з дітьми, які належать до основної групи, 81,1% — з учнями підготовчої групи, 78,4% — зі спеціально-методичною групою, тоді як лише 32,4% педагогів здійснюють фізкультурно-оздоровчу діяльність з дітьми, які мають інвалідність. Таким чином, лише третина опитаних учителів залучає до занять учнів/учениць з особливими освітніми потребами, що свідчить про обмежений рівень інклюзивності у сфері фізичного виховання.

Щодо просторової доступності спортивної інфраструктури, встановлено, що у 67,6% закладів освіти спортивні зали розташовані на першому поверсі, що є найбільш прийнятним варіантом для учнів/учениць з порушеннями опорно-рухового апарату (рис. 2).

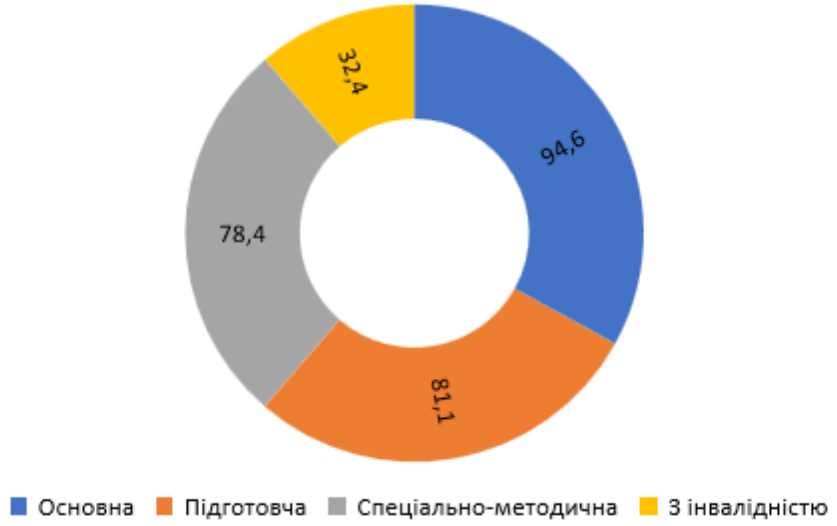

Рис. 1. Проведення уроків (занять) фізичної культури вчителя з дітьми різних груп (у %, n-37)

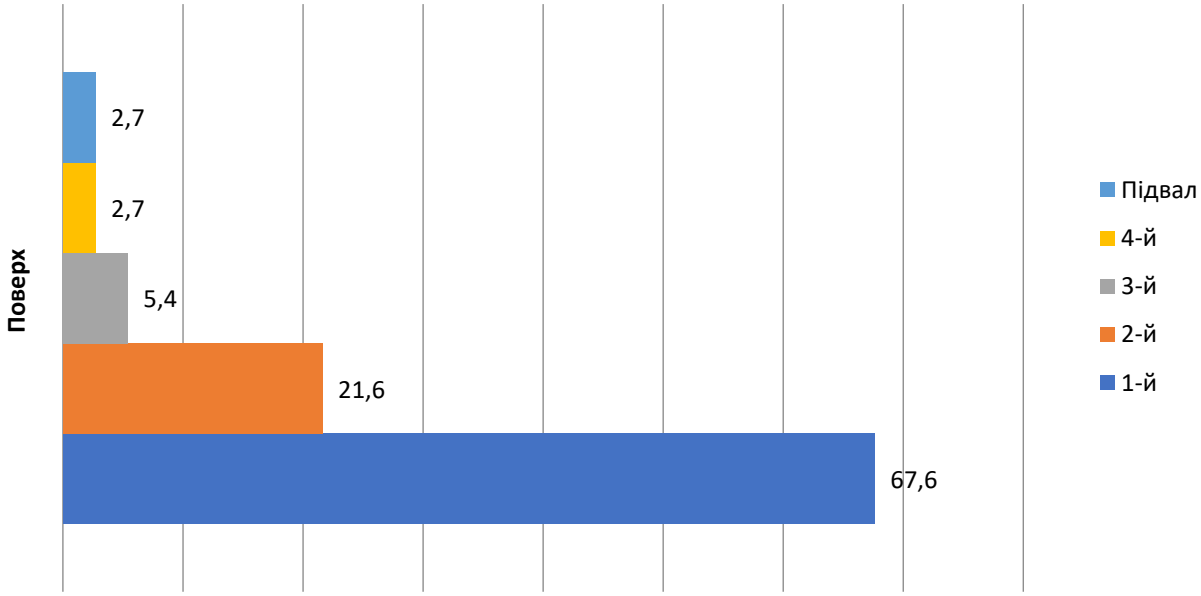

Рис. 2. Просторова доступність спортивної інфраструктури закладів загальної середньої освіти (у %, n-37)

Водночас 21,6% залів знаходяться на другому поверсі, 5,4% — на третьому, 2,7% — на четвертому, а ще 2,7% — у підвальних приміщеннях, що значно ускладнює доступ для дітей з інвалідністю.

У відповідь на запитання щодо наявності засобів доступності до спортивних залів, лише 21,6% учителів повідомили про наявність безпечних пандусів, підйомників та інших пристосувань для осіб з порушеннями опорно-рухового апарату. Засоби орієнтації для осіб з порушеннями зору (тактильні смуги, інформаційні таблички, шрифт Брайля, аудіопокажчики) наявні лише у 2,7% закладів. Засоби для осіб з порушеннями слуху (сурдопереклад, дублювання звукової інформації текстом, системи звукопідсилення) повністю відсутні у закладах загальної середньої освіти де працюють опитані вчителі. Загалом 70,3% респондентів констатували повну відсутність умов для занять фізичними вправами дітей з інвалідністю, що є критичним показником недостатньої інклюзивності освітнього середовища.

Поглиблений аналіз умов у приміщеннях роздягалень при спортивних залах показав, що 86,5% учителів фізичної культури не

обізнані з нормативними вимогами щодо облаштування таких приміщень для осіб з інвалідністю. Зокрема, йдеться про відсутність індивідуальних шаф висотою до 1,7 м, кабін площею не менше 4 м², лав довжиною від 3 м, шириною 0,7 м та висотою до 0,5 м, а також універсальних туалетних і душових кабін, адаптованих для користування візками.

У контексті занять адаптивним бадмінтоном, лише 2,7% спортивних залів забезпечують можливість гри для учнів/учениць, які пересуваються на візках (рис. 3).

Рис. 3. Можливість проведення занять адаптивним бадмінтоном у спортивних залах закладів загальної середньої освіти (у %, n-37)

У 24,3% закладів можливо проводити заняття з учнями, які мають порушення нижніх або верхніх кінцівок, але здатні грати стоячи. У 16,2% спортивних залів створено умови для участі низькорослих гравців, зокрема дітей із соматотропною недостатністю, що супроводжується патологічною затримкою росту.

Специфіка занять адаптивним бадмінтоном. Заняття адаптивним бадмінтоном для учнів/учениць з інвалідністю передбачають використання спеціалізованого спортивного обладнання, яке враховує індивідуальні функціональні можливості гравців. Сучасні технології у сфері спорту відкривають нові можливості для участі осіб з тяжкими порушеннями опорно-рухового апарату у змаганнях з видів спорту, що раніше вважалися для них недоступними. Вдосконалене обладнання не лише сприяє підвищенню рівня спортивної майстерності, але й забезпечує додаткову безпеку для учасників [6].

У процесі гри учні/учениці можуть використовувати допоміжні засоби, зокрема милиці, які дозволяють зберігати вертикальне положення без сторонньої підтримки. Зазвичай застосовується одна милиця, що утримується рукою, яка не використовується для удару по волану. Вибір типу милиць — пахвових або ліктьових — залежить від індивідуальних фізичних можливостей гравця та його потреб. Використання милиць потребує активної участі верхніх кінцівок і плечового поясу, що забезпечує стабільність та рівновагу під час гри [2].

Гравці, які пересуваються за допомогою інвалідного візка, мають обмежені можливості маневрування, що впливає на динаміку гри. Для глибшого розуміння специфіки рухової активності таких учнів/учениць педагогам рекомендується самостійно спробувати виконати ігрові дії у положенні сидячи — у кріслі або візку. Такий досвід дозволяє краще усвідомити труднощі, з якими стикаються учні/учениці і, та адаптувати методику навчання відповідно до їхніх потреб.

Учні/учениці з низькорослістю (зокрема, з соматотропною недостатністю) також стикаються з низкою викликів. Через менший зріст та коротші кінцівки їм необхідно здійснювати більше переміщень по майданчику для досягнення волана, що ускладнює рівноправну участь у грі. Для емпатичного розуміння цих труднощів

учителю доцільно провести ігрове заняття на волейбольному майданчику, моделюючи умови, наближені до тих, у яких перебувають низькорослі гравці [2].

Адаптивний бадмінтон, ейр-бадмінтон та інші РВС (теніс, настільний теніс тощо) мають велике значення для розвитку ПВЯ (професійно-важливих якостей) дітей і учнівської молоді та їхнього покращення здоров'я. На думку Ірини Кузьменко і Люботи Олени [8], під час гри задіяні усі групи м'язів та головний мозок, що дозволяє всебічно впливати на організм людини і розумове навантаження.

РВС на прикладі бадмінтону показують їх прикладне та оздоровче значення, а саме:

– покращує силу м'язів.
– покращує роботу серця.
– допомагає зменшити стрес.
– покращує гнучкість.
– прискорює швидкість метаболізму.
– сприяє виділенню поту.
– зміцнює кістки.
– покращує розумові переваги.
– соціальна адаптація.
– допомагає у схудненні.
– зменшує ризик цукрового діабету.
– зменшує ризик смерті.
– збільшує об'єм легень.
– підсилює рефлекторну дію тощо [8].

6. ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМКУ

У межах системи соціального захисту осіб з обмеженими можливостями здоров'я особливу ефективність демонструють заходи, спрямовані на фізичну реабілітацію та соціальну адаптацію. Одним із таких засобів є адаптивний бадмінтон, який у контексті інклюзивної освіти виступає не лише як форма фізичної активності, але й як інструмент розвитку особистості, інтеграції у соціальне середовище та формування життєво важливих компетентностей.

Заняття адаптивним бадмінтоном сприяють розвитку базових фізичних якостей, підвищенню функціональних можливостей організму, збереженню та активізації наявного рухового потенціалу, а також формуванню спеціальних знань, необхідних для самореалізації в умовах інвалідності. Крім фізичного впливу, інклюзивні уроки фізичної культури на основі бадмінтону мають значний психосоціальний ефект: вони формують у дітей з інвалідністю мотивацію до подолання фізичних та психологічних бар'єрів, сприяють усвідомленню власної ролі в суспільстві, знижують рівень самоізоляції та підвищують віру у власні можливості.

Водночас, результати дослідження засвідчили, що у більшості закладів загальної середньої освіти України відсутні належні умови для проведення занять адаптивним бадмінтоном. Це стосується як фізичної доступності спортивної інфраструктури, так і обізнаності педагогів щодо специфіки організації занять для учнів/учениць з інвалідністю.

Інклюзивні уроки фізичної культури мають позитивний вплив не лише на дітей з особливими освітніми потребами, але й на їхніх однолітків. Для учнів/учениць основної групи участь у таких заняттях сприяє розвитку емоційної сфери, формуванню навичок толерантного спілкування, подоланню егоцентричних установок, усвідомленню важливості підтримки та взаємодопомоги.

Таким чином, впровадження адаптивного бадмінтону в освітній процес вимагає від педагогів високого рівня професійної та особистісної готовності. Вчитель (викладач) має глибоко розуміти сутність інклюзивного підходу, володіти знаннями про вікові, психологічні та фізіологічні особливості учнів/учениць з різними формами порушень розвитку, а також забезпечувати конструктивну педагогічну взаємодію між усіма учасниками освітнього процесу. Успішна реалізація інклюзивної моделі фізичного виховання можлива лише за умови системної підготовки кадрів до роботи в умовах інноваційного освітнього середовища.

В **подальшому наукові дослідження** варто зосередити на оцінюванні тривалого впливу РВС на адаптацію осіб з інклюзією до потреб пільгових груп, а також на вивченні ефективності його застосування в адаптивному спорті.

Література

1. Пасторова О. Ю. Соціальна адаптація дітей з інвалідністю в умовах інклюзивного навчання // Педагогічний дискурс. 2020. № 28. С. 42–44.

2. Janiaczyk Małgorzata Parabadminton – sport dla osób niepełnosprawnych. Fizjoterapia 2015, 23, 4, 66-72. Nr DOI: 10.1515/physio-2015-0018

3. Koper M., Tasiemski T., Miejsce sportu w procesie rehabilitacji osób niepełnosprawnych fi zycznie. Niepełnosprawność – Zagadnienia, Problemy, Rozwiązania, 2013, 3 (8), 111-134.

4. Newman J. Disability and Society: Attitudes and Policies. London : Routledge, 2018. 256 p.

5. Rutkowska E., Wsparcie jako element rehabilitacji kompleksowej osób z niepełnosprawnością. Niepełnosprawność – Zagadnienia, Problemy, Rozwiązania, 2012, 3 (4), 39-52.

6. Winczewski P., Szostak J., Podobieństwa i odmienności treningu narciarskiego osób pełnosprawnych i niepełnosprawnych, Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини, Biuletyn Narodowego Uniwersytetu im. Iwana Ogienki w Kamieńcu Podolskim. Wychowanie Fizyczne, Sport i Zdrowie. 11/2014, 82-90.

7. Кузнєцов Р., Петренко Г. Історія розвитку ейр-бадмінтону [Електронний ресурс]. URL: https://reposit.uni-sport.edu.ua/server/api/core/bitstreams/be7d60ad-66b7-45d0-9358-20b51a5c2eef/content

8. Кузьменко Ірина, Любота Олена. Застосування засобів бадмінтону у фізичному вихованні школярів [Електронний ресурс]. URL: file:///C:/Users/LENOVO/Downloads/250952-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-575957-1-10-20220110.pdf

References

1. Pastorova, O. Yu. 2020. Sotsialna adaptatsiia ditei z invalidnistiu v umovakh inkliuzyvnoho navchannia. [Social adaptation of children with disabilities in the conditions of inclusive education]. Pedahohichnyi dyskurs, no. 28: 42–44. In Ukrainian

2. Janiaczyk, Małgorzata. 2015. Parabadminton – sport dla osób niepełnosprawnych. [Parabadmint - sport for disabled people]. Fizjoterapia 23 (4): 66–72. https://doi.org/10.1515/physio-2015-0018. In Polish

3. Koper, M., and T. Tasiemski. 2013. Miejsce sportu w procesie rehabilitacji osób niepełnosprawnych fizycznie. [Place of sport in the rehabilitation process of physically disabled people]. Niepełnosprawność – Zagadnienia, Problemy, Rozwiązania 3 (8): 111–134. In Polish

4. Newman, J. 2018. Disability and Society: Attitudes and Policies. London: Routledge.

5. Rutkowska, E. 2012. Wsparcie jako element rehabilitacji kompleksowej osób z niepełnosprawnością. [Support as an element of comprehensive rehabilitation of people with disabilities]. Niepełnosprawność – Zagadnienia, Problemy, Rozwiązania 3 (4): 39–52. In Polish

6. Winczewski, P., and J. Szostak. 2014. Podobieństwa i odmienności treningu narciarskiego osób pełnosprawnych i niepełnosprawnych. [The similarities and differences in ski training of non -disabled people and disabled people]. Visnyk Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohiienka. Fizychne vykhovannia, sport i zdorovia liudyny / Biuletyn Narodowego Uniwersytetu im. Iwana Ogienki w Kamieńcu Podolskim. Wychowanie Fizyczne, Sport i Zdrowie 11: 82–90. In Ukrainian

7. Kuznietsov R., Petrenko H. Istoriia rozvytku eir-badmintonu [Elektronnyi resurs]. URL: https://reposit.uni-sport.edu.ua/server/api/core/bitstreams/be7d60ad-66b7-45d0-9358-20b51a5c2eef/content

8. Kuzmenko Iryna, Liubota Olena. Zastosuvannia zasobiv badmintonu u fizychnomu vykhovanni shkoliariv [Elektronnyi resurs]. URL: file:///C:/Users/LENOVO/Downloads/250952-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-575957-1-10-20220110.pdf

Abstract

OHNYSTA Kateryna
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University
REBRYNA Anatolii
Khmelnytskyi National University
OHNYSTYI Andrii
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University

PROBLEMS OF DEVELOPMENT OF ADAPTIVE BADMINTON IN UKRAINE AS A FITNESS TECHNOLOGY FOR PERSONS WITH DISABILITIES

This article explores the pressing issue of inclusive education in the context of physical education for children with disabilities, with a particular focus on the implementation of adaptive badminton as a means of physical rehabilitation, social integration, and personal development. Adaptive badminton is presented as an effective fitness technology that enables children with musculoskeletal, visual, auditory, and other impairments to actively participate in physical education, promoting the development of motor skills, enhancing functional capabilities, and fostering motivation for self-realization.

The purpose of the study. To study the status and possibilities of using adaptive badminton (parabadminton) in the process of physical education of children with disabilities.

Research methods. The study used general scientific methods: analysis, synthesis, generalization, classification of facts of scientific literature, questionnaires, methods of mathematical statistics.

Based on a survey of physical education teachers from various regions of Ukraine, the study analyzes the accessibility of sports infrastructure, the availability of adaptive tools for students with disabilities, and teachers' awareness of the specific requirements for organizing inclusive physical education. The findings reveal that only one-third of respondents conduct classes with children with disabilities, and over 70% of educational institutions lack adequate conditions for implementing inclusive physical education. Special attention is given to the possibilities of adaptive badminton for different categories of students, including those who use wheelchairs, crutches, or have short stature.

Within the framework of the social protection system for people with disabilities, measures aimed at physical rehabilitation and social adaptation demonstrate particular effectiveness. One of such means is adaptive badminton, which in the context of inclusive education acts not only as a form of physical activity, but also as a tool for personality development, integration into the social environment and the formation of vital competencies.

Keywords: inclusive education; physical education; adaptive badminton; children with disabilities; social adaptation; rehabilitation; pedagogy; accessibility; tolerance; inclusive environment; health and applied value of badminton..

Стаття надійшла до редакції / Received 12.08.2025
Прийнята до друку / Accepted 04.09.2025